

ประชาธิปไตย : จิตวิทยาการเมือง
Democracy: The Political Psychology

รุ่งสุริยา หอมวัน, พระครูปริยัติปัญญาโสภณ, พระสุเทิด ที่ปงก์โร,
พระวิชาญ อาทโร, สมภาพร มังคลัง, ทิพย์ ชันแก้ว, ธนันต์ชัย พัฒนะสิงห์

Rungsuriya Homwan, Prakrupariyatpanyasohpon, Phrasuthoed Teepangkaro,
Phrawichan Ar-tharo, Samaporn Mangklang, Thip khankeaw, Thananchai Pattanasing

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Author for Correspondence: Email:Rus_s11@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตยโดยใช้หลักการและแนวคิดทางด้านจิตวิทยาเข้ามามีส่วนร่วม ผลการศึกษาพบว่า หลักการประชาธิปไตยประกอบด้วย เสรีภาพ ความเสมอภาค อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน และหลักการเสียงข้างมากที่คุ้มครองเสียงข้างน้อย โดยใช้กลยุทธ์ในการชักชวนนักการเมืองและประชาชนให้เห็นด้วยและยอมรับในข้อเสนอแนะนั้นๆ ผ่านการรับรู้และเรียนรู้จากหลายๆ เจ็อนไซ ทั้งระยะสั้นและระยะยาว คือทั้งในแง่ของบุคลิกภาพ คุณค่า ค่านิยมของผู้นำพรรค ซึ่งอาจจะก่อตัวมาอย่างยาวนาน และเจ็อนไซเฉพาะหน้าที่ทำให้เกิดการตัดสินใจเลือกไปในทางใดทางหนึ่งที่อาจไม่ได้ใช้การตัดสินใจในแง่ของเหตุผลความคุ้มค่าเสมอไป

คำสำคัญ: ประชาธิปไตย, การเมือง, จิตวิทยา

Received date: 12/08/2561 , Accepted date: 16/10/2561, Published date: 30/12/2561

Abstract

This article aims to study The development of democratic principles and concepts in psychology, took part. The study indicated that The principles include freedom, democracy, equality, sovereignty belongs to the people. And the majority of the minority protection. The stratagem to persuade politicians and the public to agree on the proposal itself. Through awareness and learn from several conditions for both short and long term. Both in terms of personality, values, values of the party leadership. Which may be formed in a long time. And only serves to make the

decision in any way that could not take a decision in the light of reason is always going to cost.

Keywords: Democracy, Political, Psychology

บทนำ

ประชาธิปไตย เป็นรูปแบบการปกครองตามอุดมการณ์สากล ที่ผู้นำประเทศได้รับอำนาจและความชอบธรรมในการบริหารประเทศจากประชาชน ผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยโดยตรง บนพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพ ความเสมอภาค และการเคารพศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ โดยมีการแบ่งอำนาจในการปกครองประเทศอย่างชัดเจน ผ่านการกระจายอำนาจ และการถ่วงดุลอำนาจระหว่าง 3 ฝ่าย คือ ฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายตุลาการ เพื่อป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบของผู้ปกครองประเทศ (รณชัย โตสมภาค. 2555 : ออนไลน์)

รูปแบบการเมืองแบบประชาธิปไตยเน้นไปที่การมีส่วนร่วมทางการเมือง ของภาคประชาชน ให้ความสำคัญกับประชาชนยิ่งประชาชนเป็นศูนย์กลางของการ ดำเนินกิจกรรมทางการเมือง การเมืองจึงเป็นเรื่องของคนทุกคน เพราะทุกคนไม่สามารถ ปฏิเสธผลกระทบที่เกิดจากการเมืองต่อการดำเนินชีวิตของตนได้ ซึ่งสะท้อนออกมา ในรูปของ “การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political participation) “ในหลายลักษณะ เช่น การสนับสนุนเพื่อเรียกร้องต่อรัฐบาล (Support and demand) ความพยายามเพื่อก่อ ให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการใช้อิทธิพลต่อการปฏิบัติงานรัฐบาล (Influence) การกระทำ ที่ถูกต้องตามกฎหมายของพลเมือง (Legitimate) การกระทำที่มีตัวแทนทางการเมือง (Representation) การไม่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (Alienation) ความกระตือรือร้น ในการเข้าร่วมทางการเมือง (Active) หรือ ความตื่นตัวทางการเมืองเป็นพิเศษ (Activists) การกระทำที่มีต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา (Persistence continuum) การเข้ามามีอิทธิพลเหนือการปฏิบัติการของราชการ (Bureaucratic actions) และนโยบายสาธารณะ (Public policy) การกระทำที่มีผลต่อการเมืองในระดับชาติ (National politics) และ การเมืองในระดับท้องถิ่น การกระทำทางการเมือง (Political action) (Myron Wiener, 1971 : 161-163) อย่างไรก็ตาม ทิศทางของประเทศกำลังพัฒนาส่วนใหญ่มีเป้าหมาย ในการพัฒนาทางการเมืองการปกครองของตน ไปสู่ระบอบประชาธิปไตย ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบประชาธิปไตยแบบประธานาธิบดี หรือประชาธิปไตยแบบรัฐสภา นอกจากนี้ ยังมีประชาธิปไตยอีกรูปแบบหนึ่งคือ ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมซึ่งเป็นรูปแบบ มีตัวแทนที่เน้นการให้โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมือง และกระบวนการ ตัดสินใจ ในการบริหารจัดการในระดับต่างๆ มากขึ้น โดยให้ประชาชนมีอำนาจในการควบคุมและตรวจสอบ การทำงานของผู้ที่ได้รับเลือกตั้งให้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนด้วย มิใช่เพียงมีอำนาจเพียงเป็นที่มา

แห่งอำนาจปกครองหรือมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเท่านั้นซึ่งลักษณะหรือรูปแบบของการมีส่วนร่วมในทางการเมืองนั้น อาจจะเป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมในทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยตรง (ปรีญญา เทวานฤมิตรกุล, 2541 : 57-81) โดยเฉพาะการกำหนดบทบาทของประชาชนมากขึ้นในรัฐธรรมนูญ ซึ่งเน้นการเปิด ช่องทางการมีส่วนร่วมในการบริหารของรัฐบาลมากขึ้น (บวรศักดิ์ อุวรรณโน. 2550 : 66)

จิตวิทยาการเมืองนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมในทางการเมืองของมนุษย์ เช่น ศึกษาว่าทำไมบางคนถึงมีความคิดที่เป็นอนุรักษ์นิยม บางคนก็มีหัวก้าวหน้าหรือรุนแรง ทำไมบางคนมีความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองมากกว่าคนอื่น ทำไมบางคนต้องการเข้าร่วมในขบวนการทางการเมือง เช่น ช่วยเขาหาเสียงเลือกตั้งหรือลงสมัครรับเลือกตั้งเอง ทำไมบางคนจึงไม่ยุ่งเกี่ยวกับทางการเมืองเลย ทั้งนี้รวมถึงศึกษาพฤติกรรมผู้นำทางการเมืองด้วย หรืออาจจะศึกษาเปรียบเทียบว่าทำไมในบางสังคม เช่น สังคมไทย สังคมพม่า ไม่สามารถใช้ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยได้อย่างเรียบร้อยเท่ากับในสังคมอังกฤษหรืออเมริกา ทั้งหมดนี้คือการนำความรู้จากวิชาจิตวิทยาหรือเอาวิชาศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ในวิชาจิตวิทยามาศึกษาพฤติกรรมทางการเมือง

พฤติกรรมของมนุษย์ที่เราสังเกตเห็นได้โดยทั่วไปนั้นเป็นผลของการแสดงออกจากความรู้สึกนึกคิดของบุคคลซึ่งความรู้สึกนึกคิดนั้นจัดเป็นพฤติกรรมภายในบุคคลจะแสดงพฤติกรรมทั้งหลายออกมาจากความรู้สึกนึกคิดของตนเองมาเป็นพฤติกรรมที่ทำให้คนอื่นสังเกตเห็นได้ การทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์นั้นเป็นการศึกษาถึงสาเหตุและผลของพฤติกรรมมนุษย์ ซึ่งสามารถศึกษาได้ 2 ประการ คือสาเหตุภายนอกตัวมนุษย์ ได้แก่ สภาพภูมิศาสตร์และสภาพทางสังคมวัฒนธรรม เป็นต้น ส่วนสาเหตุภายในได้แก่ลักษณะทางจิตใจของมนุษย์ที่มีผลต่อพฤติกรรมโดยเฉพาะพฤติกรรมที่มีแนวทางในการสร้างสรรค์สังคมและประเทศ ในทิศทางที่เหมาะสมในการที่จะศึกษา พฤติกรรมของบุคคลนั้นจำเป็นต้องเข้าใจหลักจิตวิทยาหรือวิทยาศาสตร์แห่งการศึกษาพฤติกรรมให้ถ่องแท้ ทั้งลักษณะพฤติกรรมภายในและภายนอก ตลอดจนแนวคิดและวิธีการศึกษาจิตพฤติกรรมที่แตกต่างกันตามลักษณะของจิตวิทยากลุ่มต่างๆ

ความหมายของประชาธิปไตย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ให้ความหมายประชาธิปไตยว่า เป็นแบบการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่ ส่วนคำว่าระบอบหมายถึงแบบอย่าง ธรรมเนียม ระเบียบการปกครอง ดังนั้น คำว่าระบอบประชาธิปไตย จึงหมายความว่าแบบอย่างหรือธรรมเนียมการปกครองที่ถือมติปวงชนเป็นใหญ่

“ประชาธิปไตย” ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Democracy ซึ่งมาจากศัพท์ภาษากรีกว่า Demos หมายถึงประชาชน กับ Kratieon หมายถึง การปกครอง ดังนั้นประชาธิปไตยหรือ democracy

จึงหมายถึงการปกครองโดยประชาชน โดยอำนาจสูงสุดในการปกครองจะมาจากประชาชน และรัฐบาลจะคงอยู่ในอำนาจต่อไปได้เมื่อวาระสิ้นสุดลง ก็ต่อเมื่อประชาชนผู้เลือกตั้งเห็นว่ารัฐบาลสามารถสนองตอบต่อเจตนารมณ์ของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่านั้น (ยุวดี เทพยสุวรรณ. 2557 : ออนไลน์)

หลักการของประชาธิปไตย

ประชาธิปไตยมีพื้นฐานอยู่บนความเชื่อในคุณค่าและศักดิ์ศรีของปัจเจกบุคคล ความเชื่อในความเสมอภาคของมนุษย์ และความเชื่อในความจำเป็นที่จะต้องมีความเป็นอิสระเสรี ประชาธิปไตยจึงประกอบด้วยหลักการต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. เสรีภาพ (Liberty) คืออิสรภาพของบุคคลที่จะกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งตามความประสงค์ของตนโดยไม่อยู่ภายใต้การกดขี่ของรัฐ เว้นแต่อยู่ภายใต้กรอบกติกาที่กฎหมายกำหนดไว้ เพื่อป้องกันการล่วงละเมิดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอื่น ในหลักประชาธิปไตย เสรีภาพคือกฎเกณฑ์สำคัญที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าของสังคม

2. ความเสมอภาค (Equality) คือความเท่าเทียมกันของคนในสังคม เป็นความเท่าเทียมกันในการเป็นมนุษย์ และเท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมเหมือนกัน มีศักดิ์ศรี เกียรติยศ และมีคุณค่าในความเป็นคนอย่างเดียวกัน ความเสมอภาคประกอบไปด้วย

- 2.1 ความเสมอภาคในความเป็นมนุษย์
- 2.2 ความเสมอภาคตามกฎหมาย
- 2.3 ความเสมอภาคในด้านโอกาส
- 2.4 ความเสมอภาคในทางการเมือง
- 2.5 ความเสมอภาคในการใช้สิทธิเลือกตั้ง
- 2.6 ความเสมอภาคในการสมัครรับเลือกตั้ง
- 2.7 ความเสมอภาคในทางเศรษฐกิจ

3. อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน (Popular Sovereignty) คือ ปัจจัยที่เชื่อว่าสังคมก่อตั้งขึ้นโดยความยินยอมของประชาชน ในการที่จะให้อำนาจอธิปไตยของสังคมส่วนรวมเข้ามาแทนที่เสรีภาพธรรมชาติ โดยทุกคนจะมีส่วนในอธิปไตยนั้นๆ เท่าเทียมกัน ตามหลักการนี้ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นการปกครองที่ประชาชนเป็นทั้งผู้ปกครอง และผู้ถูกปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากผู้ปกครองมาจากการเลือกตั้งโดยยึดหลักการเสียงข้างมาก จึงมีสิทธิอำนาจอันชอบธรรมในการปกครองประเทศเพราะได้รับสิทธิจากผู้ถูกปกครองโดยตรง

4. หลักการเสียงข้างมากที่คุ้มครองเสียงข้างน้อย (The Rule of Majority) เนื่องจากในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนทุกคนมีสิทธิในการตัดสินใจปัญหาบ้านเมืองไม่ว่าจะโดยตรงหรือผ่าน

วารสารแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

ผู้แทนราษฎร ซึ่งในความเป็นจริงประชาชนทุกคนย่อมมีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ดังนั้นเพื่อเป็นการตัดสินใจปัญหาจึงต้องยึดเสียงข้างมากที่มีต่อเรื่องนั้นๆ เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจ

ถึงอย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคของเสียงข้างน้อย หลักประชาธิปไตยจึงต้องประกอบด้วยหลักการคุ้มครองเสียงข้างน้อย (minority right) ด้วย ทั้งนี้ การตัดสินใจโดยล่งละเมิดสิทธิพื้นฐานของเสียงข้างน้อย ถือว่าเป็นการปกครองโดยระบอบเผด็จการเสียงข้างมาก (Dictatorship of the Majority)

ประเภทของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย

การปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยสามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ประชาธิปไตยโดยตรง (Direct Democracy) หรือประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) เป็นรูปแบบการปกครองที่ให้ประชาชนทั้งประเทศเป็นผู้ใช้อำนาจในการปกครองโดยตรง ด้วยการประชุมร่วมกัน เพื่อพิจารณาตัดสินใจปัญหา และเลือกตั้งเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานของรัฐ ราษฎรมีบทบาทในการตัดสินใจในกิจการของบ้านเมืองโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการหลายขั้นตอน

2. ประชาธิปไตยโดยทางอ้อม (Indirect Democracy) หรือประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน (Representative Democracy) เป็นรูปแบบการปกครองที่ให้อำนาจประชาชนเลือกตั้งตัวแทนเข้าสู่ที่ประชุม เพื่อพิจารณาตัดสินใจแก้ไขปัญหาของรัฐ และบริหารกิจการบ้านเมืองตามกรอบนโยบายของรัฐ

รูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

การปกครองโดยระบอบประชาธิปไตยสามารถแบ่งเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

1. หลักประมุขของประเทศ (Head of State)

1.1 การปกครองระบอบกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ (Constitutional Monarchy) พระมหากษัตริย์ในฐานะประมุขของประเทศ เป็นศูนย์รวมของอำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นของประชาชนทั้งหมด โดยจะใช้อำนาจอธิปไตยผ่านอำนาจสามฝ่าย คือ นิติบัญญัติผ่านทางรัฐสภา บริหารผ่านทางคณะรัฐมนตรี และตุลาการผ่านทางศาล ทั้งนี้ พระมหากษัตริย์จะเป็นกลาง และไม่ยุ่งเกี่ยวกับการบริหารราชการประเทศ ประเทศที่ปกครองโดยระบอบนี้ได้แก่ สหราชอาณาจักร ประเทศไทย และประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น

1.2 การปกครองโดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุข (Presidency) ผู้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ทำหน้าที่เป็นประมุขของรัฐ และในบางประเทศจะทำหน้าที่เป็นประมุขของฝ่ายบริหารด้วย เช่น สหรัฐอเมริกา และ ประเทศอินโดนีเซีย เป็นต้น

2. หลักการรวมและแยกอำนาจ (Separation of Powers)

2.1 การปกครองระบบรัฐสภา (Parliamentary System) ฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ จะทำหน้าที่ผ่านรัฐสภา ระบบรัฐสภาสามารถแบ่งออกได้เป็นรูปแบบสภาเดียว (Unicameral System) และรูปแบบสองสภา (Bicameral System) ในประเทศส่วนใหญ่ที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย สมาชิกรัฐสภาจะมาจากการเลือกตั้งทั่วไป แต่ในขณะเดียวกัน ประเทศที่ใช้รูปแบบสองสภา อาจมีสภาใดสภาหนึ่งที่มาจากการเลือกตั้ง ในขณะที่อีกสภามาจากการแต่งตั้งหรือสรรหา ทั้งนี้ ในระบบรัฐสภา รัฐบาลจะถูกควบคุมและตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดินโดยรัฐสภา ผ่านกระบวนการและอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

2.2 การปกครองระบบประธานาธิบดี (Congressional System) มีลักษณะคล้ายคลึงกับระบบรัฐสภา แต่กระบวนการในการจัดตั้งรัฐบาล และแบ่งแยกอำนาจจะแตกต่างกัน ในระบอบนี้ ประธานาธิบดีซึ่งเป็นประมุขของรัฐและฝ่ายบริหาร จะมาจากการเลือกตั้งทั่วไป เมื่อได้รับเลือกตั้ง จะมีสิทธิและอำนาจในการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีเพื่อบริหารประเทศ โดยผ่านความเห็นชอบของวุฒิสภา ในขณะที่สมาชิกรัฐสภาทั้งสองสภา จะมาจากการเลือกตั้งทั่วไปที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งประธานาธิบดี ดังนั้น อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ จึงเป็นอิสระและแยกขาดจากกัน อย่างไรก็ตาม ในเรื่องของการถ่วงดุลอำนาจ ในระบบประธานาธิบดีจะมีกลไกทางรัฐธรรมนูญที่ให้รัฐสภามีอำนาจในการถ่วงดุลฝ่ายบริหาร ผ่านการควบคุมและตรวจสอบการบริหารราชการแผ่นดิน และการลงมติเพื่อกล่าวโทษ (Impeachment) และปลดออกจากตำแหน่ง (Recall) ประธานาธิบดี ประเทศที่เป็นต้นแบบของการปกครองลักษณะนี้ คือสหรัฐอเมริกา

2.3 การปกครองระบบผสม (Mixed System) ประธานาธิบดีเป็นประมุขและบริหารราชการแผ่นดินร่วมกับนายกรัฐมนตรี ในด้านการบริหาร นายกรัฐมนตรีจะเป็นผู้ใช้อำนาจบริหาร และรับผิดชอบต่อรัฐสภา ประธานาธิบดีจะเป็นผู้กำหนดนโยบายต่างประเทศและการเมืองทั่วไป ทั้งนี้ ประธานาธิบดีในระบบการปกครองแบบนี้ จะแตกต่างจากประธานาธิบดีในระบบประธานาธิบดีตามข้อ 2.2 congress ตรงที่ จะมีอำนาจอนุญาตตุลาการ ระหว่างรัฐสภากับคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจในการประกาศยุบสภา ประเทศที่มีการปกครองลักษณะนี้ อาทิ ประเทศฝรั่งเศส เป็นต้น

จิตวิทยาการเมือง

การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์

พฤติกรรม (behavior) ในความหมายทางจิตวิทยาสังคม ย่อมหมายรวมทั้งพฤติกรรมภายใน (covert behavior) และพฤติกรรมภายนอก (overt behavior) ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว สิ่งที่เป็นตัวกระตุ้นให้มนุษย์กระทำพฤติกรรมต่างๆ หรือแม้แต่ตัวมนุษย์เอง ก็เป็นตัวกระตุ้นทางสังคมได้ทั้งสิ้น

วารสารแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

การศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ นักจิตวิทยาสังคม มองสังคมมนุษย์ทั่วไปประกอบขึ้นด้วยตัวบุคคลจึงใช้ตัวบุคคลเป็นหน่วยวิเคราะห์หลักในการศึกษาถึงลักษณะพฤติกรรมของบุคคลในรูปของกลุ่ม ฉะนั้นจึงสรุปได้ว่า หัวใจสำคัญของการศึกษาทางจิตวิทยาสังคม มี 2 ประการ คือ

1. ตัวบุคคลและภาวะจิตของเขานำเข้ามาในสถานการณ์ที่จะเกิดมีพฤติกรรมขึ้น
2. “กระบวนการอิทธิพลทางสังคม” ซึ่งมาจากสิ่งแวดล้อมที่จะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสังคมของบุคคล

พฤติกรรมของบุคคล

พฤติกรรมของคนเราแสดงออกมามากมายหลายลักษณะ ในการศึกษาพฤติกรรมของบุคคลจะต้องนำพฤติกรรมมาจัดหมวดหมู่ เพื่อให้เป็นการง่ายต่อการแยกแยะ และสะดวกต่อการศึกษาหมวดหมู่ของพฤติกรรม เช่น พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมการเรียนรู้ พฤติกรรมแรงจูงใจ ฯลฯ ในการศึกษาพฤติกรรมกลุ่มคน ก็จำเป็นต้องจัดหมวดหมู่ของพฤติกรรมกลุ่มคนเช่นเดียวกัน

พฤติกรรมของบุคคลอยู่ภายใต้อิทธิพลของสังคม อิทธิพลของสังคมอาจจัดอยู่ในรูปต่อไปนี้

1. santino หรือการบังคับเพื่อให้คนทำหน้าที่ หรือแสดงพฤติกรรมตามที่สังคมกำหนด การ santino มีทั้งการลงโทษ การให้รางวัล
2. norms หรือบรรทัดฐาน เช่น ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี และกฎหมาย
3. value orientation แนวอบรมทางคุณค่า ซึ่งจะกำหนดมาจากฐานของการแสดงออกได้แก่สาระข้อเท็จจริง ความพอใจต่างๆ พฤติกรรมของบุคคลเป็นระบบการกระทำของมนุษย์ (action system) ถ้าจะวิเคราะห์ action system อาจจำแนกตัวแปร ออกเป็น 5 ระดับ คือ

- 1) วัฒนธรรม
- 2) สังคม
- 3) บุคลิกภาพ
- 4) ชีวิตภาพ
- 5) กายภาพ

การเกิดพฤติกรรมของมนุษย์มีแนวคิดดังนี้

1. พฤติกรรมเกิดจากการทำงานของระบบต่างๆ ในร่างกาย ซึ่งแรงขับต่างๆ จะไปกระตุ้นให้ร่างกายแสดงออกพฤติกรรม
2. พฤติกรรมเกิดจากความคิดความเข้าใจ การคิดเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ถ้าต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต้องเปลี่ยนแปลงการคิดของบุคคล
3. พฤติกรรมเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะผลของการกระทำถ้าได้สิ่งที่พอใจจะทำให้มีพฤติกรรมนั้นสูงขึ้น
4. พฤติกรรมเกิดจากการเลียนแบบพฤติกรรม

สาเหตุของพฤติกรรม

การศึกษาเพื่อวิเคราะห์หาสาเหตุของพฤติกรรมนั้น มีรูปแบบดังนี้

1. รูปแบบจิตลักษณะ (traits model) เป็นการศึกษาที่อยู่ในตัวบุคคลที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรม ได้แก่ การศึกษาลักษณะบุคลิกภาพของบุคคล โดยมีหลักการว่าบุคคลมีบุคลิกภาพที่แตกต่างกันทำให้เกิดบุคลิกภาพที่แตกต่างกันด้วย ในแต่ละลักษณะของบุคลิกภาพจะประกอบไปด้วยลักษณะจิตใจง่ายๆ หลายจิตลักษณะและลักษณะจิตใจนี้จะคงสภาพอยู่ในตัวบุคคล ทำให้บุคคลมีลักษณะพฤติกรรมและการกระทำแตกต่างไปจากบุคคลอื่น เช่น ลักษณะบุคลิกภาพแบบเก็บตัว จะต้องประกอบไปด้วยลักษณะย่อยๆ ได้แก่ ความวิตกกังวล ความตระหนักรู้ในตนเองต่ำ และพฤติกรรมที่สอดคล้องกันก็คือ การเป็นคนเงียบเฉย ไม่ชอบสมาคมกับคนอื่น ชอบทำงานอยู่คนเดียว เป็นต้น

2. รูปแบบพลวัตทางจิต (psychodynamic model) เป็นการศึกษาเชิงโครงสร้าง หรือกระบวนการต่างๆ ทางจิตที่เป็นต้นเหตุของพฤติกรรม หลักการในการศึกษาก็คือ พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากความขัดแย้งของโครงสร้างทางจิต 3 ด้าน ได้แก่ อิด (id) อีโก้ (ego) ซุปเปอร์อีโก้ (super ego) โครงสร้างทางจิต 3 ด้านนี้มีความขัดแย้งกันตลอดเวลา โดยที่อิดจะเป็นแรงขับในการกระทำตามความต้องการของตน อีโก้เป็นส่วนที่พัฒนาขึ้นตามวัยที่เป็นตัวควบคุมให้มีพฤติกรรมอยู่ในขอบเขตของสังคม และซุปเปอร์อีโก้เป็นตัวที่ควบคุมอิดกับอีโก้ให้มีความขัดแย้งกันในสภาพสมดุลหรือไม่สมดุลซึ่งแสดงออกมาในรูปของพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เหมาะสม

3. รูปแบบสถานการณ์นิยม รูปแบบนี้มีหลักการว่าพฤติกรรมย่อมเป็นไปตามสถานการณ์ต่างๆ มากกว่าหนึ่งๆ มากกว่าจะเป็นลักษณะที่คงที่ถาวรดังกล่าวไว้ในสองแบบแรก รูปแบบที่สามนี้กล่าวว่า สถานการณ์ภายนอกมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ สามารถแก้ไข ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของมนุษย์ได้ สถานการณ์แวดล้อมภายนอก เงื่อนไขทางสังคม และสิ่งเร้าต่างๆ จะมีอิทธิพลอย่างเดียวโดยไม่สนใจถึงสาเหตุภายในนั้น ไม่สามารถชี้ให้เห็นถึงสาเหตุของพฤติกรรมที่ครบถ้วนได้

4. รูปแบบปฏิสัมพันธ์นิยม (interactionism models) เป็นการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรม โดยนำรูปแบบที่หนึ่งและที่สองมารวมกัน แล้วเพิ่มการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสถานการณ์ การเกิดพฤติกรรมนั้นจะขึ้นอยู่กับระหว่างจิตลักษณะของบุคคลกับสถานการณ์ที่เขากำลังประสบอยู่ หลักสำคัญของรูปแบบปฏิสัมพันธ์ ก็คือ มีการกำหนดตัวแปรที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรม 3 ประเภท คือ ลักษณะทางจิตใจของผู้กระทำ เช่น มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เช่น ตำแหน่งหน้าที่การงาน การศึกษาต่อ เป็นต้น และสุดท้ายคือสาเหตุร่วมระหว่างลักษณะทางจิตใจกับลักษณะของสถานการณ์ ซึ่งอาจวัดและศึกษาได้ในรูปของการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะบางประการของสถานการณ์ การตีความหรือการเห็นความสำคัญของสถานการณ์นั้นของบุคคลผู้กระทำวิธีการศึกษาพฤติกรรมมนุษย์ในการศึกษาพฤติกรรมนั้นสามารถทำได้หลายวิธีด้วยกัน คือ (กันยา สุวรรณแสง, 2540 : 118)

จิตวิทยาการเมืองนั้นเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเมืองกับรากฐานทางจิตวิทยาของผู้คน แม้ว่าจิตวิทยาการเมืองในวันนี้จะไม่ค่อยได้รับความนิยม แต่คุณูปการสำคัญในเรื่องจิตวิทยาการเมืองนั้นช่วยให้เราเติมเต็มความเข้าใจพฤติกรรมทางการเมืองได้ด้วยเงื่อนไขสองประการ

หนึ่ง จิตวิทยาการเมืองนั้นเป็นความรู้ที่อาศัยการตีความ (interpretive) แต่ก็เป็น การตีความที่รองรับด้วยการวิจัยทางวิทยาศาสตร์อย่างเข้มข้น ทั้งในแง่ของการทดลองในแบบคลินิก หรือการศึกษาด้วยบทต่างๆ ของพฤติกรรมทางการเมือง ของตัวแสดงทางการเมืองในทุกระดับ ตั้งแต่มวลชนไปจนถึงผู้นำ หรือกลุ่มทางการเมืองสังคมต่างๆ

สอง จิตวิทยาการเมืองช่วยเติมเต็มความเข้าใจในเรื่องพฤติกรรมทางการเมือง ที่มักจะเชื่อว่ามนุษย์นั้นมีพฤติกรรมทางการเมืองจากการใช้เหตุผลหรือการตัดสินใจด้วยฐานทางการคิดคำนวณฐานในแง่เศรษฐกิจ (ความคุ้มทุนและการแลกเปลี่ยน) ฐานทางวัฒนธรรม หรือเชื่อว่ามนุษย์นั้นมีพฤติกรรมต่างๆ ด้วยเงื่อนไขทางประวัติศาสตร์แบบมหภาค ได้แก่ ความเชื่อว่าถ้าเหตุปัจจัยทางประวัติศาสตร์ การกระทำของมนุษย์ก็จะเกิดขึ้น (เช่นการปฏิวัติจะเกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้)

จิตวิทยาการเมืองทำให้เราเข้าใจว่ากว่าที่พฤติกรรมทางการเมืองนั้นจะเกิดขึ้นมา มนุษย์อาจจะผ่านการรับรู้และเรียนรู้จากหลายๆ เงื่อนไข ทั้งระยะสั้นและยาว คือ ทั้งในแง่ของบุคลิกภาพของพวกเขาเอง คุณค่า ค่านิยมของพวกเขาเอง ซึ่งอาจจะก่อตัวมาอย่างยาวนาน และเงื่อนไขเฉพาะหน้าที่ทำให้เขาเกิดการตัดสินใจเลือกไปในทางใดทางหนึ่งที่อาจไม่ได้ใช้การตัดสินใจในแง่ของเหตุผลความคุ้มทุนเสมอไป

จิตวิทยาการเมืองในปัจจุบัน

ในที่นี้จะกล่าวถึงการย้ายพรรคการเมืองของนักการเมืองที่มีความเกี่ยวข้องกับเรื่องจิตวิทยาการเมืองโดยตรง อาจเกิดจากแรงจูงใจหลายประการ เช่น มีความคิดเห็นที่ไปในแนวทางเดียวกัน มีผลประโยชน์ร่วมกันหรือมีข้อตกลงร่วมกัน แต่มักจะพูดต่อสาธารณชนว่าทำเพื่อบ้านเมือง เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้ก้าวต่อไปอย่างมั่นคง เป็นต้น การพูดเช่นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สาธารณชนมองว่าตัวเองคนดี มีความตั้งใจดี เป็น สส. ที่ดี แม้กระทั่งกรณีที่นายกรัฐมนตรี (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) เดินทางไปประชุม ครม.สัญจร ตามจังหวัดต่างๆ ในช่วงประมาณเดือนมีนาคม-กรกฎาคม ๒๕๖๑ ก็ถือว่าใช้จิตวิทยาในการหาเสียง หรือหาสมาชิกเพื่อให้เข้ามาอยู่ในพรรคของตน และในกรณีของพรรคเพื่อไทยได้มีแหล่งข่าวเปิดเผยถึงกรณีในอดีต ส.ส.พรรคเพื่อไทย 3 คน ออกมาแถลงยอมรับข้อเสนอของพรรคพลังประชารัฐว่า การตัดสินใจย้ายพรรคของอดีต ส.ส.ในพื้นที่ต่างๆ ในขณะนี้ เป็นการตัดสินใจของแต่ละบุคคลที่มีข้อจำกัดแตกต่างกัน ต้องยอมรับว่าเวลานี้การเคลื่อนไหวของกลุ่มการเมืองต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มที่หนุนรัฐบาล คสช. รุนแรงมาก เนื่องจากมีทั้งเงินและอำนาจต่อรอง

นักการเมืองมากกว่ากลุ่มการเมืองอื่นๆ โดยคนที่มาประสานงานจะใช้วิธีการจูงใจหรือโน้มน้าวอดีต ส.ส.แต่ละคนด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน เช่น หากอดีต ส.ส.คนไหนมีคติความติดตัว ก็อ้างว่ามีผู้ใหญ่ที่จะรับเคลียร์คดีให้ หรือ ให้คำยืนยันเรื่องไม่โดนใบเหลือง ใบแดง หลังการเลือกตั้ง แม้กระทั่งเรื่องการแบ่งเขตเลือกตั้ง ที่ให้อดีต ส.ส.มีส่วนในการตัดสินใจหยิบยกขึ้นมาพูดคุยกัน

ส่วนที่ทำให้อดีต ส.ส.กล้าตัดสินใจในขณะนี้คือจำนวนเงินที่สูงมาก เช่น มีข่าววงในว่า อดีต ส.ส.เลยทั้ง 3 คน ตัดสินใจย้ายพรรคในครั้งนี้มีการยื่นเงื่อนไขเป็นตัวเลขสูงถึง 200 ล้านบาทและจ่ายเงินเดือนให้อีกเดือนละ 5 แสนบาทจนกว่าจะมีเลือกตั้ง ทำให้ทั้งสามคนกล้าตัดสินใจที่จะเปิดตัวต่อสาธารณะ ทั้งที่ไม่มีใครคาดคิดมาก่อน อย่างไรก็ตามการดู อดีต ส.ส.จากพรรคเพื่อไทยมาร่วมกลุ่มสามมิตรในครั้งนี้ ทราบว่ายังมีอีกหลายคนได้รับการทาบทามติดต่อ เชื่อว่าน่าจะมีการแบ่งสายกันของแกนนำกลุ่มระหว่างนายสมศักดิ์ และนายสุริยะ รวมถึงแกนนำคนอื่นๆ สถานการณ์ของพรรคเพื่อไทยในขณะนี้ยังคงมีความเป็นเอกภาพอยู่ ส่วนรายชื่อมีการเผยแพร่ว่าจะย้ายพรรคหรือออกไปสังกัดพรรคอื่นนั้น ส่วนใหญ่เป็นอดีต ส.ส. และผู้สมัครที่เคยลงสมัครในสมัยพรรคไทยรักไทย และปัจจุบันไม่ได้อยู่ในพรรคเพื่อไทยแล้ว และอีกหลายๆ คนที่ย้ายไปสังกัดพรรคภูมิใจไทยก่อนหน้านี้

กระแสวิพากษ์วิจารณ์ ส.ส. บางส่วนของพรรคว่า เป็นปรากฏการณ์ปกติที่สะท้อนให้เห็นจุดมุ่งหมายของกลุ่มผู้มีอำนาจในปัจจุบัน ที่ยังไม่ได้ก้าวข้ามไปจากวิถีการเมืองน้ำเน่าแบบดั้งเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีความชัดเจนเรื่องความต้องการสืบทอดอำนาจ เราจึงได้เห็นการดำเนินการสนับสนุนการจัดตั้งพรรคการเมืองใหม่ๆ อีกหลายพรรค จากนั้นจึงเข้าสู่กระบวนการดู ส.ส. ของพรรคต่างๆ โดยเฉพาะพรรคเพื่อไทยให้เข้ามาสู่พรรคที่จัดตั้งขึ้น ใช้ตัวละครเดิมๆ ซึ่งมีภาพลักษณ์การใช้ทั้งเงิน อำนาจ การให้คุณให้โทษ การกดดันทางธุรกิจ และการให้ผลประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ จึงไม่ใช่เรื่องแปลกประหลาดใดๆ ที่ทุกครั้งที่มีเสียงปี่กลองการเลือกตั้งตั้งขึ้น “กระบวนการดู ส.ส.” จะเป็นกระแสที่นักการเมืองแบบดั้งเดิมจะมีความเคลื่อนไหวตลอด โดยเฉพาะตั้งแต่การรัฐประหารปี 2549 เป็นต้นมา ฝ่ายผู้มีอำนาจได้สนับสนุนให้มีการจัดตั้งพรรคเพื่อแผ่นดินขึ้น ซึ่งเป็นอดีตหัวหน้าขบวนของนักการเมืองที่อยู่เบื้องหลังการดูคนของพรรคไทยรักไทยไปพรรคใหม่ของตน (กรุงเทพธุรกิจ 2561: ออนไลน์)

ผลการเลือกตั้งระยะหลังๆ ได้สะท้อนการตัดสินใจของประชาชนคือ ส.ส.คนเดิมที่ถูกดู ล้วนสอบตกเกือบหมดทุกคน ทั้งนี้เพราะประชาชนผู้ลงคะแนนเขารู้ดีว่าจุดยืนของคนเหล่านี้คือเงินและผลประโยชน์ของตน ที่สำคัญได้สะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนย้ายจากอุดมการณ์ประชาธิปไตยเพื่อประชาชน ไปสู่อุดมการณ์แบบเผด็จการของกลุ่มทหารและผู้มีอำนาจซึ่งเป็นชนชั้นนำ ผลการเลือกตั้งหลายครั้งได้สะท้อนให้เห็นว่า คะแนนพรรคเพื่อไทยชนะคะแนนนิยมของ ส.ส.รายบุคคลในเกือบทุกเขตเลือกตั้ง

อดีตประธานสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคไทยรักไทย (นายอุทัย พิมพ์ใจชน) เคยพูดไว้ว่า ผู้แทนฯ เปรียบเสมือนไก่ชน ถ้าชนแพ้จะถูกชั่งขายเป็นกิโล ตัวหนึ่งไม่ก็ร้อยบาท ถ้าไก่ตัวไหนชนชนะ เขาขายได้ตัวละหลายแสน เพราะฉะนั้น ห้ามแพ้ หลายคนคิดว่าเงินเป็นปัจจัยหลักที่จะทำให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง แต่อย่าดูถูกประชาชน เพราะประชาชนรู้ว่าควรจะตัดสินใจเลือกผู้แทนอย่างไร จึงจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศและชุมชนของตนที่สุด “ดังนั้น ขอให้อดีตผู้แทนของพรรคทุกคนอย่าหวั่นไหว ถ้าคิดว่าเงินสำคัญ และมองข้ามหัวประชาชน เงินที่ได้จากการถูกดูดีมีมากเท่าไร ก็ไม่พอให้ชนะ ผมในฐานะเลขาธิการพรรคเพื่อไทย ขอให้สมาชิกและนักการเมืองของพรรคทุกคนมั่นใจในอุดมการณ์ และผลงานของพรรค ตลอดจนศรัทธาที่พี่น้องประชาชนมี และมอบให้แก่พรรคของเรา จงภูมิใจ มั่นใจ อย่าให้ผลประโยชน์และสิ่งไร้ใดๆ มาทำลายศรัทธา และสิ่งที่พี่น้องประชาชนมอบให้แก่เรา ประชาชนจะเป็นคนตัดสินใจ และให้บทเรียนครั้งสำคัญแก่นักการเมืองที่รู้อุดมการณ์”

กรณีกลุ่มสามมิตร เดินสายดูอดีต ส.ส.ภาคอีสาน โดยเฉพาะอดีต ส.ส.พรรคเพื่อไทย รวมถึงพรรคภูมิใจไทย เช่น นายภิรมย์ พลวิเศษ อดีต ส.ส.นครราชสีมา เข้าร่วมพรรคพลังประชารัฐว่า พรรคภูมิใจไทยไม่ได้รู้สึกวิตกกังวล เสียใจ หรือเสียดาย นายภิรมย์นั้นเป็นสมาชิกพรรคภูมิใจไทยครั้งล่าสุด ตั้งแต่ปี 2554 และสอบตกในปีนั้น ซึ่งหมายความว่าความสัมพันธ์ระหว่างนายภิรมย์กับพรรคก็หยุดอยู่เพียงแค่นั้น ห่างเหิน และไม่ได้มีการติดต่อกัน รวมถึงคนอื่นที่ปรากฏรายชื่ออ้างว่าเป็นคนของภูมิใจไทย เช่น นายปัญญา ศรีปัญญา อดีต ส.ส.ขอนแก่น ก็เช่นเดียวกัน ครั้งสุดท้ายเขาก็ไม่ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. เพราะฉะนั้น การที่ใครจะตัดสินใจทำงานการเมืองกับพรรคพลังประชารัฐ หรือกลุ่มสามมิตรถือเป็นเสรีภาพ และไม่มีอะไรที่ค้านที่ว่าคนเหล่านี้จะได้เป็น ส.ส. เพราะเขาต้องไปแข่งขันอีกมาก ในส่วนพรรคภูมิใจไทยขณะนี้ก็มีผู้เสนอตัวจำนวนมากโดยเฉพาะใน จ.นครราชสีมา ดังนั้น เรื่องดู ส.ส. จึงไม่ได้มีผลกระทบอะไรกับพรรค (กรุงเทพธุรกิจ 2561: ออนไลน์)

เมื่อถามว่า การเคลื่อนไหวในนามพรรคพลังประชารัฐซึ่งเป็นพรรคของรัฐบาล ทำให้มีความได้เปรียบกว่าพรรคอื่นที่ยังไม่สามารถทำกิจกรรมทางการเมืองหรือไม่ นายศุภชัยกล่าวว่า “พรรคพลังประชารัฐก็อาจเป็นความเสียเปรียบก็ได้ สุดท้ายอยู่ที่ว่าประชาชนเข้าคูลแล้วเลือกใคร ถึงตรงนั้นไม่ว่าตำรวจทหารก็บังคับประชาชนไม่ได้ ปัจจัยเรื่องความได้เปรียบหรือข้าราชการสนับสนุนนั้น ไม่มีความหมายในยุคนี้แล้ว ถึงวันนั้นบุคคลทั้งหลายที่ปรากฏชื่ออาจเปลี่ยนไปสมัครพรรคอื่น วันนี้นักกลุ่มสามมิตรอาจเข้มขันคึกคัก แต่ถึงการเลือกตั้งจริงอาจอ่อนล้าลงไป อย่าไปซีเรียส สถานการณ์ทางการเมืองไม่มีอะไรแน่นอน”

จึงอาจกล่าวได้ว่า การสรรหานักการเมืองที่มีชื่อเสียงเพื่อให้เข้ามาอยู่ร่วมในพรรคของตนนั้น ต้องใช้หลักการและเหตุผลต่างๆ นานา ในการเจรจาจากพอสมควรรวมทั้งการแบ่งปันประโยชน์ด้วย หรือเรียกว่าใช้หลักจิตวิทยาในการเข้าเจรจาทันทีเพื่อโน้มน้าวจิตใจ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นนักการเมืองมักจะอ้างกับประชาชนทั่วไปว่า “เพื่อเป็นการพัฒนาประเทศ” ซึ่งสอดคล้องกับ พระมหาวิรุฑ วิโรจน

และชนาธิป ศรีโท (2560: 45) กล่าวว่า เนื่องจากต่างฝ่ายต่างมีความเกี่ยวเนื่องต่อกัน ประชาชนเป็นเสียงสะท้อนปัญหา ภาครัฐเป็นผู้นำปัญหาไปวิเคราะห์และหาทางแก้ไขปัญหา โดยที่ภาครัฐมีอำนาจกฎหมาย งบประมาณ บุคลากรภาครัฐเป็นเครื่องมือแก้ไขปัญหา ส่วนประชาชนผู้รับผลประโยชน์หรือผลกระทบนั้นเป็นผู้ประเมินผลงานของภาครัฐว่าคุ้มค่ากับทรัพยากรของประเทศที่เสียไปกับการทำงานของภาครัฐหรือไม่ ผลงานการแก้ไขปัญหาประเทศของภาครัฐเท่านั้น จะเป็นเครื่องพิสูจน์ต่อสายตาประชาชน

บทสรุป

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นถือได้ว่าเป็นการใช้จิตวิทยาในการปกครอง เพราะการปกครองในระบอบประชาธิปไตยก็ไม่ใช่เป็นการปกครองที่ดีที่สุด เพียงแต่เป็นรูปแบบการปกครองที่ถูกกับจริตหรือพฤติกรรมของประชาชน เพราะอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ประชาชนส่วนมากจึงเรียกร้องหาประชาธิปไตย ซึ่งเป็นความต้องการของมนุษย์ที่จะแสวงหาความถูกต้องชอบธรรม มีความเสมอภาคในการปกครอง การปกครองระบอบประชาธิปไตยมี 2 ประเภท คือ ประชาธิปไตยโดยทางตรง หรือประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และ ประชาธิปไตยโดยทางอ้อม หรือประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน การปกครองระบอบประชาธิปไตยแบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ 1) หลักประมุขของประเทศประกอบด้วย การปกครองระบอบกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ และการปกครองโดยมีประธานาธิบดีเป็นประมุข 2) หลักการรวมและแยกอำนาจ ประกอบด้วย การปกครองระบบรัฐสภา การปกครองระบบประธานาธิบดี และการปกครองระบบผสม

จิตวิทยาการเมืองเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมทางการเมืองกับรากฐานทางจิตวิทยาของคน แม้ว่าจิตวิทยาการเมืองในวันนี้จะไม่ค่อยได้รับความนิยม แต่คุณูปการสำคัญในเรื่องจิตวิทยาการเมืองนั้นช่วยให้เราเติมเต็มความเข้าใจพฤติกรรมทางการเมืองได้ด้วยเงื่อนไข 2 ประการคือ 1) จิตวิทยาการเมืองนั้นเป็นความรู้ที่อาศัยการตีความ และ 2) จิตวิทยาการเมืองช่วยเติมเต็มความเข้าใจในเรื่องพฤติกรรมทางการเมือง ที่มักจะเชื่อว่ามนุษย์นั้นมีพฤติกรรมทางการเมืองจากการใช้เหตุผลหรือการตัดสินใจด้วยฐานทางการคิดคำนวณ ฐานในแง่เศรษฐกิจ ฐานทางวัฒนธรรม จิตวิทยาการเมืองทำให้เราเข้าใจว่ากว่าที่พฤติกรรมทางการเมืองนั้นจะเกิดขึ้นมา มนุษย์อาจจะผ่านการรับรู้และเรียนรู้จากหลายๆ เงื่อนไข ทั้งระยะสั้นและยาว คือ ทั้งในแง่ของบุคลิกภาพของพวกเขาเอง คุณค่า ค่านิยมของพวกเขาเอง ซึ่งอาจจะก่อตัวมาอย่างยาวนาน และเงื่อนไขเฉพาะหน้าที่ทำให้เขาเกิดการตัดสินใจเลือกไปในทางใดทางหนึ่งนี้อาจไม่ได้ใช้การตัดสินใจในแง่ของเหตุผลความคุ้มค่าเสมอไป

การปกครองนั้นทำเพื่อสนองความต้องการของสังคมหรือประเทศ แต่กระบวนการอาจไม่ชอบธรรม สรุปลงท้ายๆ คือ ประชาชนนิยม

บรรณานุกรม

- กระทรวงยุติธรรม. (2557). **คู่มือประชาชน**. สืบค้นเมื่อ 24 กรกฎาคม 2561, จาก <http://www.phayao.go.th/au/sadmin/citizenmanual.PDF>
- กันยา สุวรรณแสง. (2540). **จิตวิทยาทั่วไป**. กรุงเทพฯ : อักษรพิทยา.
- กรุงเทพธุรกิจ. (2561). **เพื่อไทยปั้นป่วนที่สุด 40 อดีต ส.ส.อีสานทิ้งทักษิณ จ่อชบพลังประชารัฐ**, การเมือง. 20 มิถุนายน 2561, สืบค้นเมื่อ 27 กรกฎาคม 2561, จาก <http://www.bangkokbiznews.com/news/detail/805282>
- บรรศักดิ์ อวรรณโน. (2550). **ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. บทที่ 2 การปกครองในระบอบประชาธิปไตยกับแนวคิดการขับออกจากตำแหน่ง (Impeachment) และการปลดออกจากตำแหน่ง (Recall). (2557), สืบค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2561, จาก http://digi.library.tu.ac.th/thesis/la/0989/10CHAPTER_2.pdf
- ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. (2541). **การมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชนในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่กับความเป็นประชาธิปไตยทางตรง**. วารสารกฎหมายปกครอง (สิงหาคม 2541).
- พระมหาวิรุฬ วิโรจโน, ชนาธิป ศรีโท, การพัฒนาประชาธิปไตยโดยใช้แนวคิดและกระบวนการประชาคมโดยบูรณาการกับแนวคิดระบอบประชาธิปไตยแบบปรึกษาหารือเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชน, วารสารแสงอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน, ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 ประจำเดือน มกราคม-มิถุนายน 2560 หน้า 45
- มหาวิทยาลัยรามคำแหง. (2557). **บทที่ 8 การปกครองประชาธิปไตย**. สืบค้นเมื่อ 22 กรกฎาคม 2561, จาก <http://e-book.ram.edu/e-book/p/PS103/chapter8.pdf>
- รณชัย โตสมภาค. (2556). **ประชาธิปไตย**. สถาบันพระปกเกล้า, สืบค้นเมื่อ 29 กรกฎาคม 2561, จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=ประชาธิปไตย>
- ยุวดี เทพยสุวรรณ. (2557). **ดัชนีชี้วัดประชาธิปไตย**. สืบค้นเมื่อ 23 กรกฎาคม 2561, จาก <http://kpi.ac.th/kpith/pdf/%E0%25%A2/content.pdf>
- Myron Wiener. (1971). "Political Participation : Crisis of Political Process", Binder and others, eds. Crisis on Sequences in Political Development. Princeton : Princeton University Press.